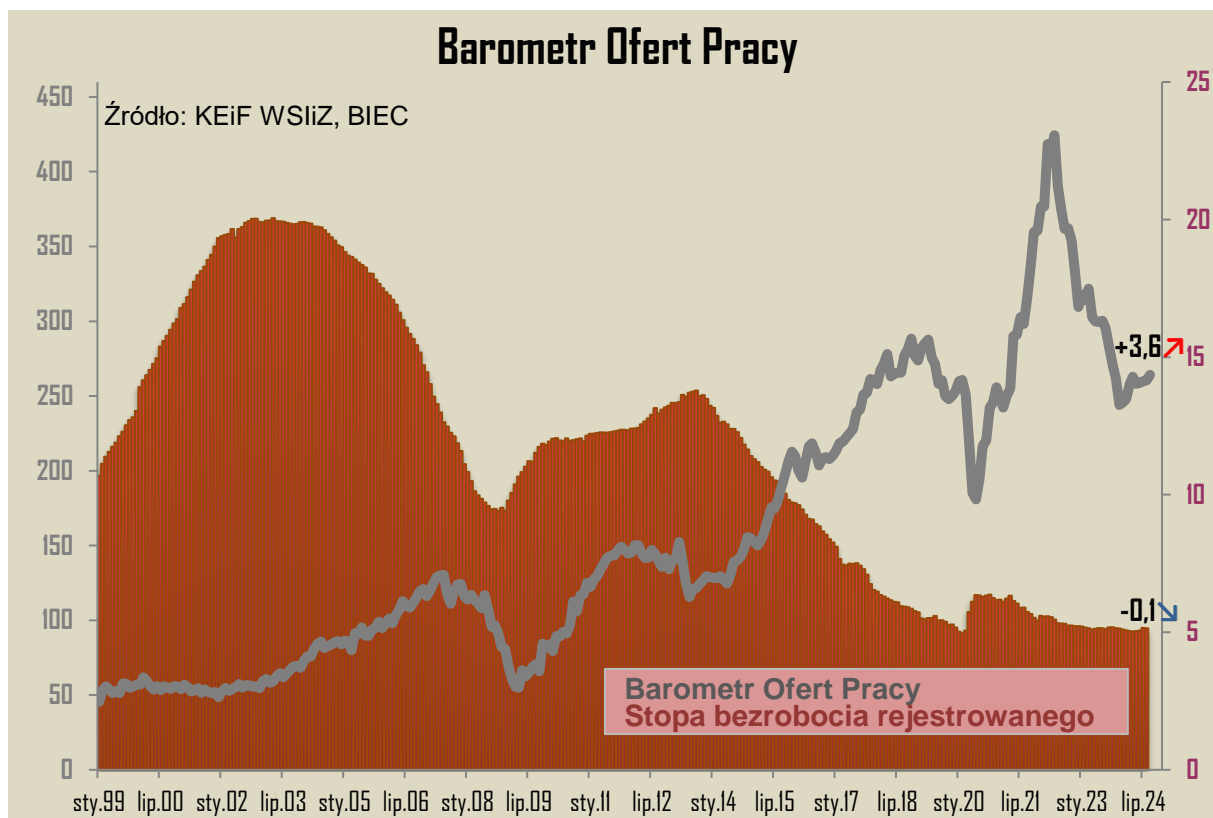

Robert Pater i Herman Cherniaiev

20 lat Barometru Ofert Pracy

Polski rynek wakatów w ciągłej transformacji

Na wykresie zaprezentowano dane wyrównane sezonowo (bez zmian sezonowych). Wartości oznaczają zmianę w pkt. proc. w stosunku do poprzedniego miesiąca: ↗ wzrost, ↔ brak zmian, ↘ spadek (stopa bezrobocia podawana jest z miesięcznym opóźnieniem).

Wartości wskaźnika:

Wrzesień 2024: 264,0 pkt.
Sierpień 2024: 260,4 pkt.
Wrzesień 2023: 282,5 pkt.

Barometr Ofert Pracy, wskazujący na zmiany liczby publikowanych w Internecie ogłoszeń o zatrudnieniu, jest od 20 lat przygotowywany przez Katedrę Ekonomii i Finansów WSliZ w Rzeszowie oraz Biuro Inwestycji i Cykli Ekonomicznych. W ciągu tych dwóch dekad polski rynek wakatów, jak i cały rynek pracy uległy znacznym przeobrażeniom. Wakatów przybyło kilkakrotnie a stopa bezrobocia znacznie spadła. Transformacja rynku pracy zachodzi jednak nieustannie, podążając za zmianami technologicznymi, demograficznymi, społecznymi i innymi.

We wrześniu br. Barometr wzrósł. Był to już czwarty z rzędu oraz największy od kwietnia wzrost. W całym bieżącym roku z wyjątkiem maja wakatów przybywało, choć powoli. Liczba ofert pracy osiągnęła dolny punkt zwrotnego końcem ubiegłego roku. Wzrost w bieżącym roku zdołał przyczynić się do odbudowy liczby wakatów do poziomu obserwowanego w pierwszej połowie 2021 r.

Wzrost liczby wakatów napędzają obecnie pracodawcy z sektora usług oraz ci oferujący pracę fizyczną. We wrześniu liczba ogłoszonych ofert pracy związanych z pracą fizyczną osiągnęła nowe historyczne maksimum. W sektorze usług liczba wakatów wzrasta od siedmiu miesięcy i to w dość szybkim tempie, stopniowo zbliżając się do poziomu poprzedniego szczytu z kwietnia 2022 roku. Od marca nieśmiało wzrasta liczba ogłoszeń zatrudnienia skierowanych do tych poszukujących pracy, którzy posiadają wykształcenie w naukach społecznych. Pomimo tego, z powodu znaczących wcześniejszych spadków, liczba ofert pracy w porównaniu z latami ubiegłymi utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie, bliskim wartościom z 2020 roku. Grupa ofert pracy wymagających wykształcenia w naukach ścisłych nadal pozostaje najsłabiej rozwijającym się obecnie obszarem rynku. Liczba wakatów dla tego typu zawodów wciąż maleje. Wrzesień był szóstym miesiącem z rzędu, w którym spadła. Dostrzegamy jednak niepewne oznaki stopniowego spowolnienia tendencji spadkowej.

W przekroju regionalnym we wrześniu wzrost liczby internetowych ogłoszeń zatrudnienia notujemy w większości województw. Skala wzrostu zarówno w woj. o niskiej, jak i wysokiej stopie bezrobocia była zbliżona. Relatywnie najwięcej nowych ogłoszeń o pracy ukazało się w woj. podlaskim, wielkopolskim oraz warmińsko-mazurskim. Największy spadek liczby wakatów wystąpił z kolei w woj. lubuskim, świętokrzyskim oraz zachodniopomorskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego, po wyłączeniu bezrobotnych, biorących udział wyłącznie w pracach o charakterze sezonowym, w sierpniu, po dwóch miesiącach wzrostów, spadła o 0,1 punktu proc. i wyniosła 5,1%. W przeciwieństwie do liczby ofert pracy, która wyraźnie zmalała w ostatnich latach, liczba bezrobotnych podczas tych koniunkturalnych zawirowań nie uległa wyraźnym zmianom. Utrzymuje się ona na niskim poziomie.

Zawód

Oferty pracy dla wszystkich wielkich grup zawodowych wg polskiej Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS) osiągnęły dno w końcu ub. r. (rys. 1). Nie wszystkie grupy zawodowe po następującym po nim odbiciu wstąpiły na ścieżkę tendencji wzrostowej. Po początkowym zrywie, kurczenie się liczby ogłoszeń o pracy w bieżącym roku notujemy dla zawodów wymagających wykształcenia wyższego (specjaliści), dla absolwentów technikum oraz pracowników biurowych. Brak tendencji obserwujemy dla przedstawicieli szczebla kierowniczego, pracowników usług oraz robotników przemysłowych i rzemieślników. Wzrost liczby wakatów obserwujemy z kolei dla operatorów i monterów maszyn i urządzeń oraz pracowników wykonujących prace proste. Jednak dla przedstawicieli tej drugiej grupy, jak również dla specjalistów, techników oraz pracowników biurowych wakatów jest obecnie mniej niż na początku 2021 r.

Jeżeli przyjrzymy się bardziej szczegółowym (dużym) grupom zawodowym, to zobaczymy, że wśród specjalistów znalazła się grupa zawodowa, dla której wakatów przybywa. Są to specjaliści z branży zdrowotnej (grupa nr 22), choć dla pracowników zdrowia nieposiadających wykształcenia wyższego (grupa nr 32) wakatów z perspektywy historycznej jest nieco mniej. Ożywienie aktywności rekrutacyjnej pracodawców od początku roku jest widoczne w zawodach związanych z obsługą klienta (grupa nr 42), przygotowaniem posiłków (grupa nr 94), dla kierowców i operatorów pojazdów (grupa nr 83) oraz robotników budowlanych (grupa nr 71). W niektórych kategoriach od dłuższego czasu liczba ogłaszanych ofert pracy oscyluje na zbliżonym poziomie. Są to przede wszystkim specjaliści ds. nauczania i wychowania (grupa nr 23) oraz robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (grupa nr 72). W sporej części grup zawodowych wciąż obserwujemy spadkową tendencję w zakresie ofert pracy. Są to specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (grupa nr 21), kierownicy do spraw zarządzania i handlu (grupa nr 12), specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania (grupa nr 24), średni personel do spraw biznesu i administracji

(grupa nr 33) oraz pracownicy usług ochrony (grupa nr 54). Wyraźną spadkową tendencję notujemy w zawodach informatycznych, przy czym spadek jest bardziej widoczny dla pracowników z wyższym wykształceniem (grupa nr 25), podczas gdy dla absolwentów technikum skala spadków jest nieco mniejsza (grupa nr 35).

Rodzaj umowy

Na przestrzeni ostatnich kilku lat nieco zmalał odsetek wakatów, w których oferowano zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę (Rys. 2). Wzrósł natomiast udział ogłoszeń o pracy, w których oferowano zatrudnienie na umowę zlecenie, choć odsetek takich ofert był znacznie mniejszy niż w przypadku klasycznych umów. Częściej niż umowę zlecenie pracodawcy oferowali możliwość zatrudnienia na warunkach prowadzenia działalności gospodarczej (kontrakt B2B). Kontrakt ten w ostatnich latach również zyskał na popularności. Umowa agencyjna oraz umowa o dzieło w skali ostatnich kilku lat były rzadko oferowane.

Relatywnie najwięcej ofert pracy, w których oferowano zatrudnienie na umowę o pracę w 2024 r. odnotowano dla następujących grup zawodowych: rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni (grupa nr 73), średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych (grupa nr 31), kierownicy do spraw produkcji i usług (grupa nr 13), specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (grupa nr 21) oraz elektrycy i elektronicy (grupa nr 74).

Zatrudnienie na zasadach prowadzenia działalności gospodarczej najczęściej oferowano dla specjalistów ds. nauczania i wychowania (grupa nr 23), przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i dyrektorów generalnych (grupa nr 11), specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych (grupa nr 25), specjalistów z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury (grupa nr 26) oraz sprzedawców ulicznych i pracowników świadczących usługi na ulicach (grupa nr 95).

Umowa zlecenie najczęściej występowała w ogłoszeniach o pracy skierowanych do sprzedawców ulicznych i pracowników świadczących usługi na ulicach (grupa nr 95), specjalistów nauczania i wychowania (grupa nr 23), pracowników wykonujących prace proste związane z przygotowaniem posiłków (grupa nr 94), pracowników usług osobistych (grupa nr 51) oraz pomocników domowych i sprzątaczek (grupa nr 91).

Tryb pracy

W okresie pandemii koronawirusa ze względu na liczne *lockdowny* wśród pracodawców zyskała na popularności praca w trybie zdalnym (Rys. 3). W związku z tym przez cały 2022 r. odsetek ogłoszeń oferujących pracę zdalną sukcesywnie rósł. Po osiągnięciu szczytu popularności w 2023 r. udział takich ogłoszeń zaczął się kurczyć i ta tendencja trwa do chwili obecnej. Zbliżoną sytuację obserwujemy w przypadku ogłoszeń zatrudnienia pozwalających na łączenie pracy zdalnej i tradycyjnej (praca hybrydowa). Praca hybrydowa jest jednak znacznie bardziej popularna od zdalnej. W trzecim kwartale br. odsetek ofert pracy hybrydowej był trzykrotnie wyższy niż odsetek ogłoszeń pracy całkowicie zdalnej. Podczas szczytu popularności pracę hybrydową oferowano w niemal co trzecim ogłoszeniu o pracy. Choć obydwa tryby pracy pozwalające na wykonywania czynności zawodowych poza biurem przez ostatnie dwa lata zmalały, większy spadek dotknął pracę w trybie wyłącznie zdalnym. Obecnie wśród pracodawców obserwujemy trend w kierunku powrotu do biura wraz ze spadkiem ofert pracy zdalnej i hybrydowej. Odsetek ofert pracy mobilnej wzrastał w latach 2022-2023. W 2024 r. ukształtował się na stabilnym poziomie ok. 15%.

Relatywnie najwięcej ofert pracy zdalnej w całym 2024 r. odnotowano w następujących zawodach: specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych (grupa nr 25), specjaliści nauczania i wychowania (grupa nr 23) oraz technicy informatycy (grupa nr 35). Pracę hybrydową w 2024 najczęściej oferowano specjalistom do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych (grupa nr 25), technikom informatykom (grupa nr 35), specjalistom do spraw ekonomicznych i zarządzania (grupa nr 24), specjalistom z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury (grupa nr 26) oraz przedstawicielom władz publicznych, wyższym urzędnikom i dyrektorom generalnym (grupa nr 11). Najwięcej ogłoszeń pracy mobilnej notujemy dla sprzedawców ulicznych i pracowników świadczących usługi na ulicach (grupa nr 95), kierowców i operatorów pojazdów (grupa nr 83) oraz ładowaczy nieczystości i innych pracowników wykonujących prace proste (grupa nr 96).

Wymiar etatu

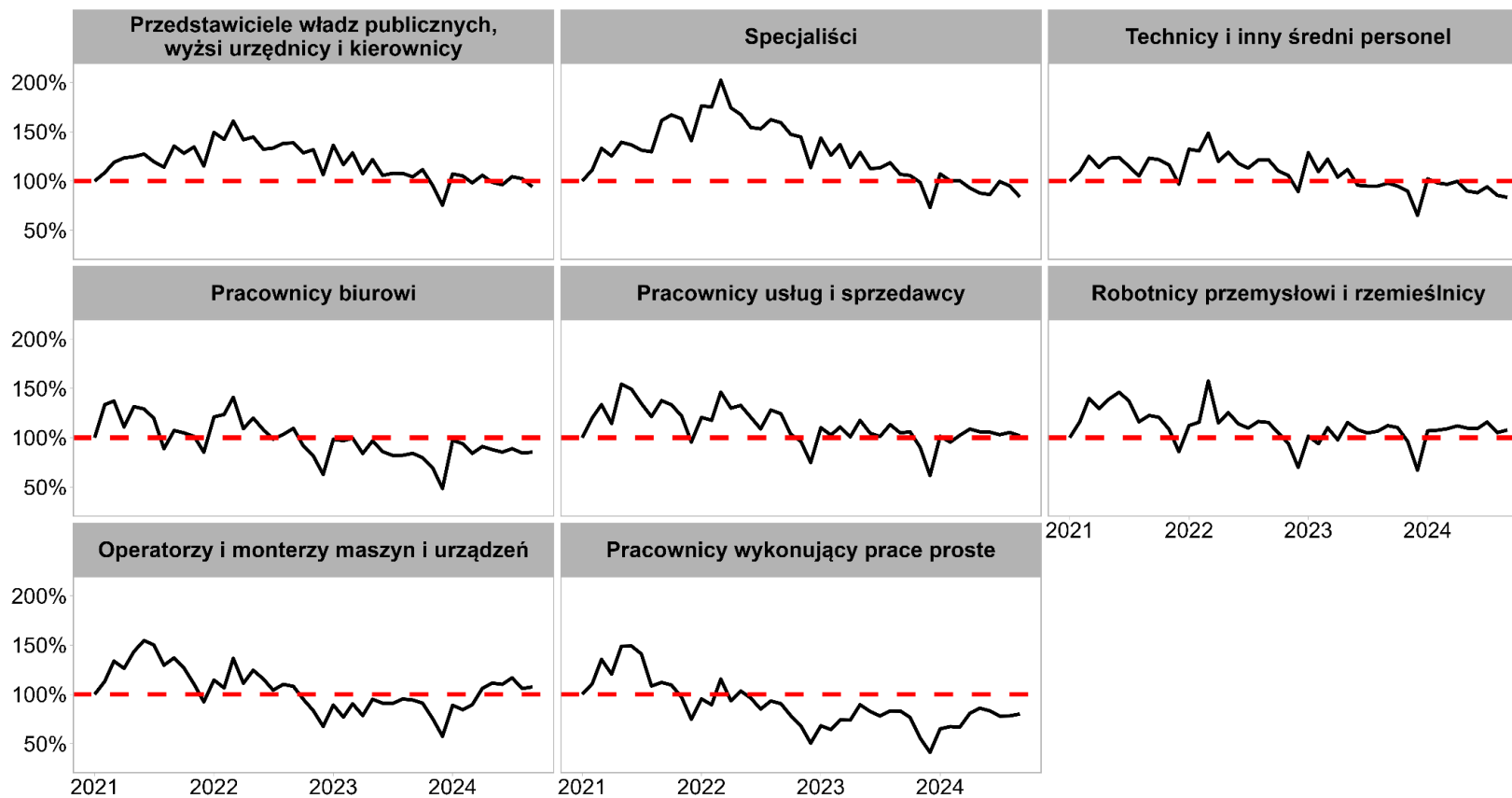
Mimo zmian zachodzących na rynku pracy nadal zdecydowanie najczęściej oferowanym wymiarem czasu pracy jest praca na pełny etat (Rys. 4). Niemniej jednak w ciągu ostatnich dwóch lat wyraźnie wzrosła możliwość pracy na część etatu, choć odsetek takich ogłoszeń pozostaje stosunkowo niski. Nieznacznie zyskała na popularności również praca dodatkowa lub tymczasowa, ale na tle innych wymiarów pracy odsetek takich ogłoszeń był znikomy.

Spśród dużych grup zawodowych relatywnie najwięcej ofert pracy na część etatu obserwujemy dla sprzedawców ulicznych i pracowników świadczących usługi na ulicach (grupa nr 95), pracowników wykonujących prace proste związane z przygotowywaniem posiłków (grupa nr 94), specjalistów do spraw zdrowia (grupa nr 22), średniego personelu z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewnych (grupa nr 34) oraz specjalistów nauczania i wychowania (grupa nr 23). Najwięcej ofert pracy dodatkowej lub tymczasowej notujemy w przypadku sprzedawców ulicznych i pracowników świadczących usługi na ulicach (grupa nr 95), specjalistów nauczania i wychowania (grupa nr 23), ładowaczy nieczystości i innych pracowników wykonujących prace proste (grupa nr 96), średniego personelu z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewnych (grupa nr 34) oraz pracowników wykonujących prace proste związane z przygotowywaniem posiłków (grupa nr 94). Odsetek ogłoszeń pracy dodatkowej lub tymczasowej dla ww. zawodów był wyraźnie większy niż w innych zawodach.

Kolejne wyniki Barometru Ofert Pracy, zawierające dane z października 2024 r. ukażą się 18 listopada 2024 roku (środa) o godz. 9.00.

Barometr Ofert Pracy powstaje na podstawie ogłaszanych w Internecie ofert pracy przy współpracy Katedry Ekonomii i Finansów Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz Biura Inwestycji i Cykli Ekonomicznych. Dane na temat ofert zbierane są każdego miesiąca. Następnie pozbawiane są czynnika sezonowego, co zapewnia ich porównywalność pomiędzy poszczególnymi porami roku, jak i wyłącza wpływ zmian ogłoszeń sezonowych, a więc części ofert dotyczących pracy tymczasowej. Barometr podawany jest w formie indeksu w pkt. proc. Wskazuje na zmiany zapotrzebowania na nowych pracowników. W zestawieniu ze zmianami bezrobocia mówi o tym, w jakiej fazie znajduje się rynek ofert pracy. Zazwyczaj posiada właściwości wyprzedzające w stosunku do zmian zatrudnienia i bezrobocia. Jednak równie ciekawą interpretację ma nietypowe zachowanie w stosunku do innych wskaźników rynku pracy. Może wtedy wskazywać na zmiany strukturalne, zachodzące na rynku pracy. Przykładem takich zmian były lata 2002 i 2009, kiedy Barometr wzrastał wraz ze wzrostem bezrobocia, wskazując na rosnące niedopasowanie kwalifikacji poszukujących zatrudnienia do potrzeb pracodawców, które przyczyniło się do utrzymywania się stopy bezrobocia na wysokim poziomie. Przeciwnie tendencje – spadek Barometru wraz ze spadkiem stopy bezrobocia obserwowaliśmy w 2022 r., co było zwiastunem nadchodzącej dekonjunkury.

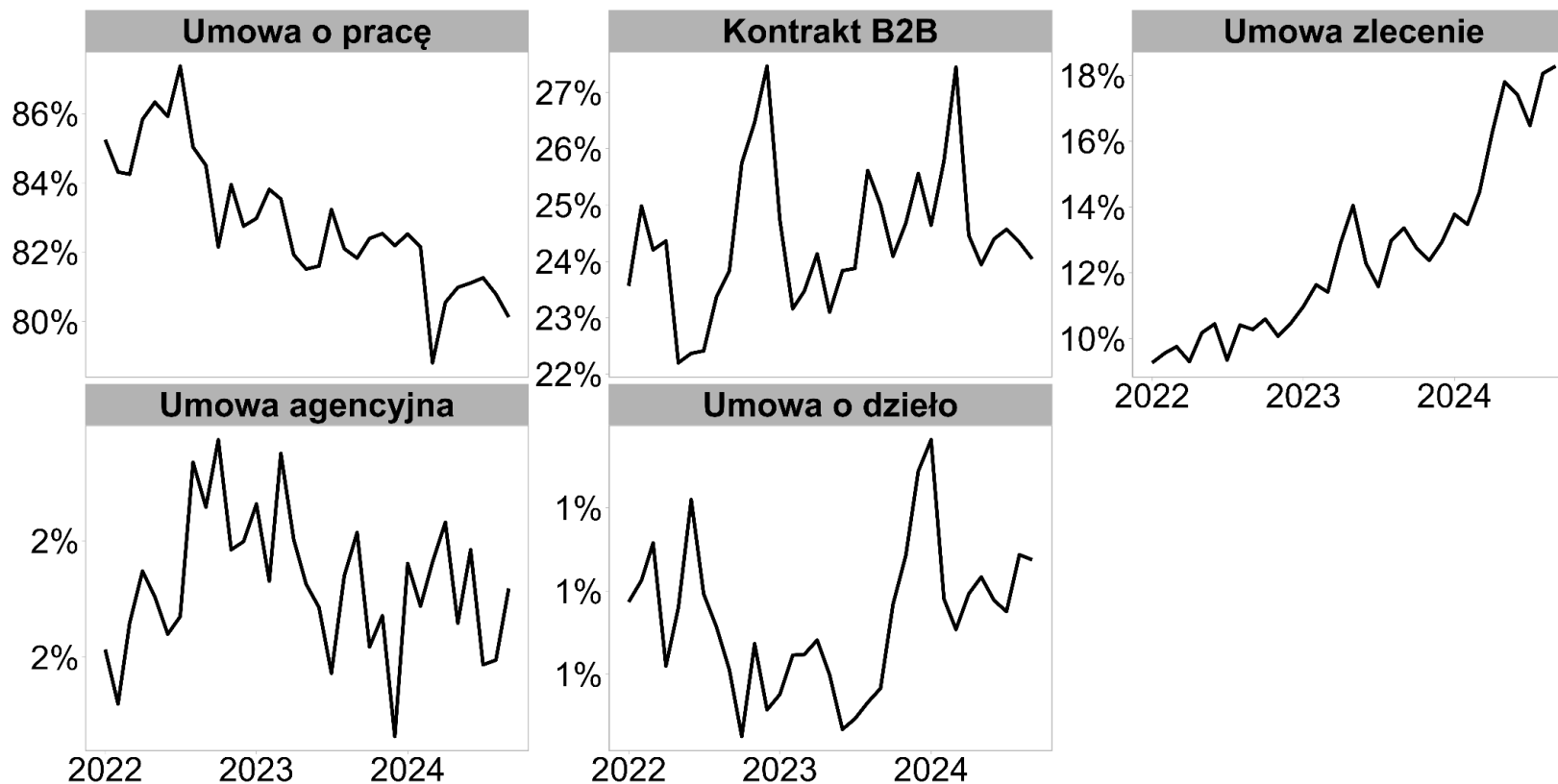
Rys. 1. Wakaty według wielkich grup zawodowych

Objaśnienia: na wykresach przedstawiono dynamikę liczby ofert; wartość z lipca 2021 r. = 100% i jest oznaczona czerwoną linią.

Źródło: opracowanie własne.

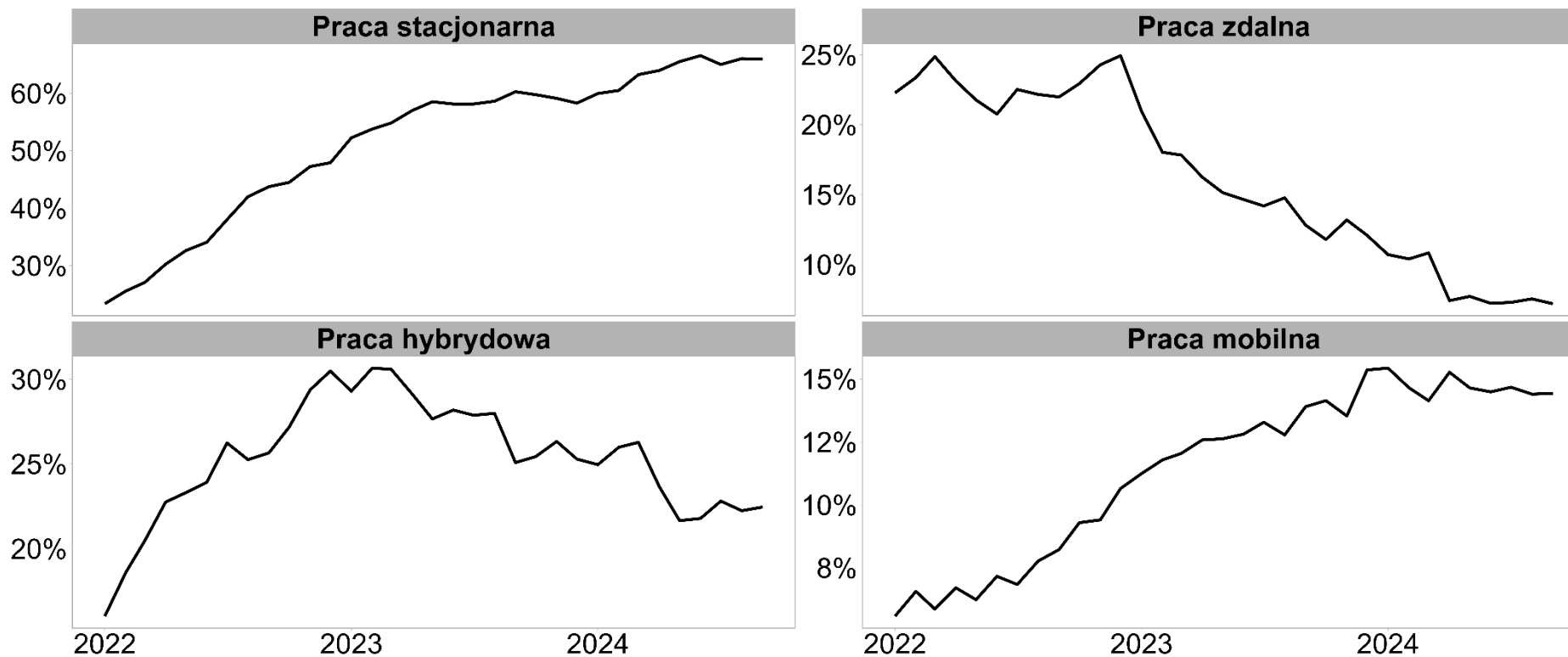
Rys. 2. Wakaty według rodzaju umowy

Objaśnienia: na wykresach przedstawiono udział ogłoszeń o pracy, w których oferowano poszczególne rodzaje umów o pracę; wartości nie sumują się do 100%, gdyż w jednej ofercie pracy mogły być oferowane różne rodzaje umów.

Źródło: opracowanie własne.

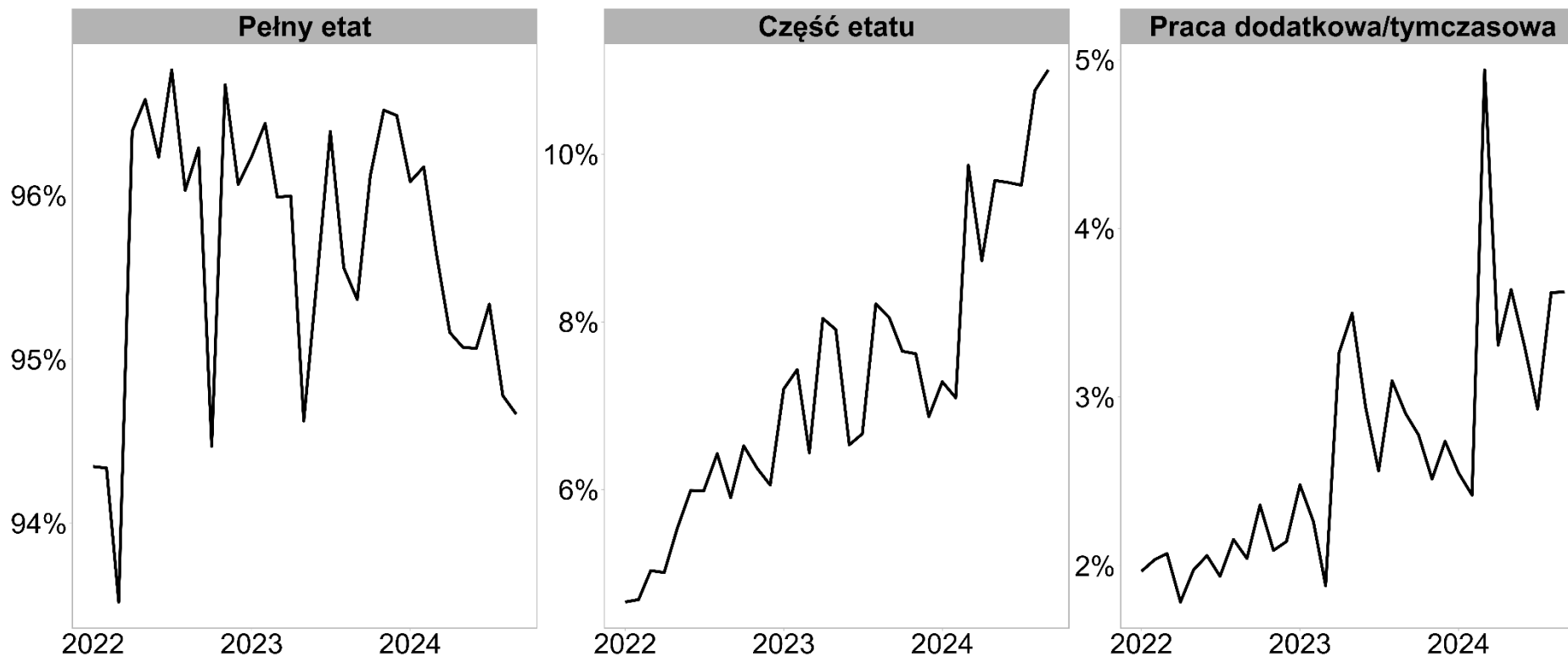
Rys. 3. Wakaty według trybu pracy

Objaśnienia: na wykresach przedstawiono udział ogłoszeń o pracy, w których oferowano poszczególne tryby pracy; wartości nie sumują się do 100%, gdyż w jednej ofercie pracy mogły być oferowane różne tryby pracy.

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 4. Wakaty według wymiaru etatu

Objaśnienia: na wykresach przedstawiono udział ogłoszeń o pracy, w których oferowano poszczególne wymiary etatu; wartości nie sumują się do 100%, gdyż w jednej ofercie pracy mogły być oferowane różne wymiary etatu.

Źródło: opracowanie własne.